

Albanska Podrska Jedinstvu Makedonije

Author: [Tim Judah](#)

Istrazivanje javnog mnjenja u Makedoniji koje je narucila americka vlada otkriva da se vecina Albanaca protivi podeli zemlje po etnickoj osnovi.

Prema zagovornicima teorija zavere, agenti zapadnih obavestajnih sluzbi pretrazuju svaki kutak na Balkanu u potrazi za informacijama, a potom ih uredno prosledjuju svojim centralama, koristeći satelitski navodjene golubove pismo nose. IWPR je zapravo u mogucnosti, makar u slucaju Makedonije, da vam otkrije kako se Sjedinjene Americke Drzave uistinu oslanjaju na daleko sofisticiranije i pouzdanije naucne metode. Sjedinjene Drzave narucuju ispitivanja javnog mnjenja.

Poslednje ispitivanje koje je narucilo istrazivacko odeljenje Stejt Dipartmenta, ciju je kopiju dobio IWPR, predstavlja zanimljivo citalacko stivo. U njemu se, na primer, tvrdi da uprkos simpatijama 69 odsto Albanaca prema Oslobodilackoj nacionalnoj armiji, 87 odsto ispitanih takodje kaze da je za njih licno vazno da Makedonija ostane jedinstvena zemlja. Ne iznenadjuje sto 99 odsto Makedonaca takodje zeli da se ocuva jedinstvo zemlje.

Istrazivanje sprovedeno na reprezentativnom uzorku od 1091 osobe, 787 Makedonaca i 227 Albanaca, sprovedeno je izmedju 16. aprila i 3. maja - neposredno pre formiranja makedonske vlade jedinstva.

Fascinira cinjenica da je, uprkos u potpunosti suprotstavljenim stavovima u odgovorima na nekoliko pitanja izmedju Makedonaca i Albanaca, sasvim jasno na osnovu odgovora na preostala pitanja da postoji, ili je makar postojao, osnov za optimizam da se sveopsti rat, ipak, moze izbeci.

Istrazivanje je utvrdilo da Makedonci odobravaju nacin na koji vlada pokusava da izađe na kraj sa kriznom situacijom, dok Albanci ne misle tako. Makedonci su veoma podeljeni u pogledu prisustva NATO-a u Makedoniji i duz granice sa Kosovom, dok Albanci podrzavaju prisustvo trupa severnoatlantskog saveza.

S obzirom da su neke diplomate pocele da diskretno iznese ideju o MFOR-u (mirovnim snagama pod vodjstvom NATO-a za Makedoniju), znacajno je da je jedno od pitanju u istrazivanju bilo da li biste prihvatili da KFOR udje u Makedoniju iz susednog Kosova kako bi "doprineo okoncanju nasilja na severozapadu zemlje." Vecina Makedonaca, njih 59 odsto, se suprotstavlja ovome, dok se 79 odsto Albanaca izjasnilo u prilog te opcije.

Nasuprot tome, odluka NATO-a da dopusti povratak jugoslovenskih snaga bezbednosti u zonu bezbednosti na granici sa Makedonijom, sto je korak koji je prethodio slomu Oslobodilacke vojske Preseva, Bujanovca i Medvedje (OVPBM), sestriinske organizacije Oslobodilacke nacionalne armije u juznoj Srbiji, isprovocirala je suprotstavljene reakcije. Nekih 84 odsto Makedonaca je pozdravilo tu odluku, dok je 79 odsto Albanaca izrazilo svoje neslaganje.

Ono sto najvise zabrinjava jeste cinjenica da nema saglasja u vezi albanskih zahteva za politickim reformama u zemlji. Na primer, 96 odsto Makedonaca se protivi ideji o priznavanju Albanaca kao konstitutivnog naroda u Makedoniji, dok 98 odsto Albanaca podrzava tu ideju. U skladu s tim, 97 odsto Makedonaca se protivi tome da se albanski uvede kao zvanicni jezik na kome bi se mogli sklapati ugovori u poslovnim dokumentima, ukljucujuci zvanicne sudske i skupstinske dokumente. Medjutim, ovu ideju podrzava 98 odsto Albanaca.

Dve trecine Makedonaca veruju da bi njihovi albanski sugradjani uistinu vise voleli da zive u jednoj panalbanskoj drzavi. Ipak, takvo misljenje ne nalazi potvrdu u odgovorima samih Albanaca. Na primer, vecina Albanaca, njih 71 odsto, je reklo da bi vise voleli da zive u etnicki mesovitoj Makedoniji nego u

velikoalbanskoj drzavi. Tek 16 odsto Albanaca podrzava ovu poslednju opciju.

Oni koji su podrzali koncept o velikoalbanskoj drzavi upitani su potom da li bi se i dalje zalagali za tu ideju ukoliko bi to povlacilo za sobom "sukobe sa susednim zemljama" radi ostvarenja tog cilja. U tom slucaju, samo 13 odsto njih bi i dalje podrzavali tu ideju.

Istrazivacko odeljenje Stejt Dipartmenta je zakljucilo da podrška Oslobodilackoj nacionalnoj armiji proistice pre iz javno iznetog cilja te organizacije da se poboljša politicki status etnickih Albanaca, nego teznje da se zapadna Makedonija odvoji od ostatka zemlje.

Znacajna je cinjenica da je istrazivanje utvrdilo varijacije u stavovima Albanaca u zavisnosti od regiona u kome zive. Na primer, Albanci koji zive u okolini Kumanova, oblasti u kojoj je bilo najvise borbi tokom proteklih nedelja, "najglasniji su u podrsci ideji o ujedinjenju svih Albanaca u jednoj drzavi; zapravo, jedino su u ovoj oblasti Albanci skloniji velikoalbanskoj drzavi nego multietnickoj Makedoniji".

Istrazivanje ukazuje da Albanci u okolini Tetova "imaju u izvesnoj meri simpatije za ideju o ujedinjenju svih Albanaca u jednu drzavu, ali sasvim jasno stavljaju do znanja da bi radije ostali u etnicki mesovitoj Makedoniji". Takodje je utvrdjeno da su Albanci veoma sumnjicavi i nepoverljivi prema svojim makedonskim susedima.

Istrazivanje je iznelo na videlo da su Albanci u drugim podrucjima zapadne Makedonije "ocito za ocuvanje sadasnjih granica, te da se protive ideji o ujedinjenoj albanskoj drzavi. Oni koji zive u najjuznijem regionu oko Bitolja (gde je nedavno doslo do antialbanskih nemira) posebno su suprotstavljeni ideji o Velikoj Albaniji i jedino u ovoj oblasti se vecina ispitanih Albanaca protivi aktivnostima Oslobodilacke nacionalne armije".

Mada se u okviru istrazivanja od Albanaca trazio odgovor na pitanje o ujedinjenju sa svim ostalim Albancima u regionu, nije napravljena distinkcija izmedju Kosova i Albanije. Neki Albanci, na primer, bili bi znatno zainteresovaniji za ujedinjenje samo sa Kosovom. Ovo bi se pitanje moglo pojaviti u sledecem ispitivanju javnog mnjenja.

Zabrinjavajuće je da tek jedna trecina Makedonaca ima pozitivnu predstavu o svojim albanskim susedima, a zauzvrat cak osam od deset Albanaca ima pozitivno misljenje o Makedoncima. Ispitivaci su primetili da je jos jedan "ohrabrujuci znak cinjenica da tek dvoje ispitanih od deset smatraju da su medjuetnicki odnosi toliko losi da ce prouzrokovati 'ozbiljnu krizu'."

Znacajno je da 82 odsto Makedonaca i 77 odsto Albanaca misli da ce "Makedonija za deset godina najverovatnije biti jedinstvena zemlja". Zanimljivo je da se bitno uvecao procenat onih koji veruju u to "u odnosu na proslu godinu".

Od vremena kada je istrazivanje sprovedeno, nade da je moguće postići mir su se naizmenicno smenjivale sa razocaranjima u tom pogledu. Izvestaji govore o prvim civilnim zrtvama i sada, zahvaljujuci pregovorima albanskih politicara sa Oslobodilackom nacionalnom armijom, makedonska vlada jedinstva je, makar za trenutak, vlada jedinstva samo po imenu. Stavovi se brzo mogu promeniti u takvoj situaciji.

Naslov koji je istrazivacko odeljenje Stejt Dipartmenta stavilo iznad rezultata ispitivanja je bio "Javnost pripravna na sporo razresavanje krize na severozapadu Makedonije... ali vecina ocekuje da zemlja ostane jedinstvena". U ovom trenutku bez daha oceujemo rezultate sledeceg istrazivanja.

Tim Judah je autor knjige "Kosovo: Rat i osveta" u izdanju Yale University Press-a.

Location: Macedonia
Albania
Serbia
Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/albanska-podrska-jedinstvu-makedonije>